

Ponts de llum amb paraules

Guanyar el «Carles Riba» de poesia, la seva assignatura pendent, li ha suposat la culminació d'una trajectòria fulgurant i farcida de premis. Ara, a la seva casa sobre el mar, a Tarragona, Olga Xirinacs, fascinada per l'art, la mort i el misteri, prepara una novel·la sobre els anhels ambientada en un creuer.

Carles Singla

—**T**ot i que vau començar a escriure als catorze anys, fins als trenta-cinc no guanyeu els primers premis, i fins passats els quaranta no publiquen un llibre en solitari. ¿Per què tant de temps?

—Això es conserva en uns quaderns d'infantesa i adolescència que no han sortit mai a la llum ni van ser revisats per a després aprofitar-ho. El temps que em vaig casar i vaig tenir les criatures, vaig aprofitar per estudiar més, per aprofundir les coses, i va ser quan vaig començar a fer poesia més seriosament. Als anys setanta vaig fer la primera aparició pública, els primers concursos. Guanyar algun premi em va animar i el 77 va ser quan vaig publicar les primeres obres.

—¿Quants anys fa que porteu el vostre dietari?

—N'he portat sempre, des que anava al col·legi. Però la pròpia consciència crítica ens fa eliminar aquests llibres primers, tot i que jo no llençaria mai res. I seriosament, penso que cap als anys seixanta.

—¿Quina és la importància del dietari per a vos? ¿És nulle dia sine linea?

—Sí, constatar les coses que es van veient i que d'una manera o altra t'influeixen, perquè amb el pas del temps és possible que s'oblidin. És també una reserva, n'ha sortit *Música de Cambra*, la primera obra en prosa que vaig editar. I després n'han sortit poemes. Aquest llibre últim, *Llavis que dansen*, és extret de dos anys de dietari.

—A les vostres obres en prosa, la ficció hi fa una entrada progressiva. De la poesia passeu a un dietari, després Interior amb difunts, una novel·la fornida basant-se en cartes, Al meu cap una llosa és ficció però es basa en un personatge real i històric, fins Zona marítima, una història plenament fictícia. ¿Què en penseu, d'aquesta evolució?

—Jo crec que, tot i que l'escriptor extreu els seus propis sentiments d'allò que no podria saber si no és experimen-

tat, la imaginació juga un paper enorme. Llavors, aquesta evolució depèn de la voluntat d'escriure coses teves o no escriure-les. Potser la ficció més gran ha estat en els contes de *La Mostela africana*, que és una cosa completament desenganxada de les experiències, és una voluntat de narrar, una mica de novel·la negra, de novel·la macabra, que també m'agrada molt.

—¿Quan vau escriure Al meu cap una llosa, no teníeu por de Virginia Woolf?

—Jo no. He procurat esbandir-me-la. És perillós endinsar-te en un personatge com aquest i que et domini el personatge, aleshores el que he procurat és dominar-lo jo. No sempre crec que ho hagi aconseguit, però sóc antidogmàtica, i sobretot en aquest últim recull de poesia, jo començo a parlar d'un mar sense déus. Els déus han jugat molt amb nosaltres, potser és l'hora que ocupem el seu lloc. Aquesta és una afirmació molt arriscada, podem ser castigats per ella, però arriba un punt de la vida que potser te la plantejges.

—Ara esteu escrivint una novel·la inspirada en el viatge que vau fer amb el Queen Elizabeth.

—Sí, és l'últim transatlàntic grandiosos que queda, els altres ja no són així. També hi ha lligams, amb tot això, perquè aquest és de la casa Cunard, que era la que ostentava la cinta blava que el «Titanic» va voler prendre, i no va aconseguir-ho. La Cu-

«És hora que ocupem el lloc dels déus».

—*El mar, que a casa vostra es veu des de totes les finestres, és una presència constant en les vostres obres. També la mort és un tema molt present, i amb una certa atracció pels cementiris, les coses morboses...*

—M'agraden molt les novel·les de por. Tinc Lovecraft, Poe i misteri d'aquest, a tocar de pell, que aconseguixi fer esgarrifar la gent. No tan exagerat que l'arraconis dient això és impossible, sinó el misteri possible. També és per a treure'm els fantasmes. Com que la mort em fa por, me l'he de treure d'una manera o altra.

—*Des de Botons de tiges grises i Llençol de nocces, que van ser els primers llibrets que va publicar en solitari, fins a Llavís que dansen que, com els anteriors, sortirà a «Els llibres de l'Ossa menor», ¿quina evolució hi ha hagut en la vostra poesia?*

—Bastant notable, però seguint un fil conductor. La meua poesia no ha estat mai una poesia rimada, sinó que ha estat lliure, però seguint el que el mes-

tre Llacuna en deia una rima interna, un cant. Jo crec que la poesia, com tot art, ha de tenir una arquitectura perquè s'aguanti, ha de tenir una melodia com la música, un cromatisme com la pintura, ha de participar de totes les arts. Aleshores dona aquesta poesia lliure que és com una conversa en la qual comences al principi i es desenvolupa harmoniosament fins al final. Això està molt més aconseguit en *Llavís que dansen*, el premi Carles Riba. Això no obstant, el sentit de conversa a les poesies, hi és a les unes i les altres.

—*Al mateix temps, ¿què representa per a vós el salt dels Jocs florals de l'exili, el 1976, a la cerimònia del lliurament del premi Carles Riba 1987, a la seu d'Enciclopèdia Catalana, al centre de Barcelona, amb tot el que comporta?*

—Són experiències molt diverses. El 76 a Lausana, va significar un acolliment per part de tota aquella població del fet català, com no havíem vist mai. Als Jocs Florals del retrobament hi ha-

via en Ventura Gassol, que em va donar el mestratge en Gai saber, vaig sortir amb Joan Miró del braç, són coses molt significatives... Ara encetem una època nova també d'Enciclopèdia i Proa, un local nou recuperat, amb un ambient diferent del de les festes de Santa Llúcia. És un any nou, esperem que la cosa sigui per a bé.

—*Llavís que dansen és un retorn a la poesia de tema amorós, ¿quin enfocament tenen els poemes?*

—És una poesia vista amb la perspectiva del temps. Té tres parts, una és basada en les *Bucòliques* de Virgili, i és la meua idea d'arribar a no estar molt sotmès als déus. Aquesta part és de tema amorós, però amb aquesta profunditat i perspectiva del temps. La segona és seguint els mateixos temes, però un inventari d'olors sobre la pell, i estan titulats amb noms de perfums francesos. Així com la Marilyn Monroe es vestia amb una gota de Chanel n. 5, jo crec que un poema també es pot vestir amb una olor. I la tercera part està basada en els *Naufragis* d'Ungaretti, amb el reconeixement que el temps se'n va però no és el temps, som nosaltres que marxem.

—*¿Tarragona també és tan present en aquest llibre com ho havia estat en alguns dels anteriors?*

—No, hi ha alguna cosa que podria ser interpretada o que es podria localitzar, la ciutat, i la tardor, però no és identificable.

—*La vostra fidelitat a Tarragona ha estat recompensada amb la medalla de la ciutat, l'any passat, i el nomenament de Tarragonina Fidel 1987.*

—Sí, però no s'hi pot fer res a això, perquè són coses que vénen donades i un ja oposa resistència perquè no es creu digne de tants honors i tantes condecoracions d'aquest tipus, però si et vénen dient que és tarragoní i fidel, són dues coses a les quals no puc negar-me, perquè és veritat, no podria rebutjar-ho i n'estic contenta.

—*Al pròleg de Llençol de nocces, vos escrivíeu: «Jo em permeto esperar que la força del meu desig ha de crear un pont per abastar el que ara m'és promés» ¿Ho heu abastat?*

—Això ho continuo creient perquè no crec que abastem mai el que volem. Jo crec que als poetes les paraules ens fan un pont, almenys jo he intentat amb les paraules fer un pont, de llum, en dic jo, perquè és molt inconsútil tot això. Tenim la intuïció de moltes coses que no podem fer. I més m'estimo creure que les meves paraules em fan un pont cap a un altre lloc on podré veure tot això que no he vist, que la vida s'acaba i la intuïció també... □

DOMÈNEC UMBERT